

Työnantajan tuki Jyväskylän ammattikorkeakoulun järjestämään varhaiskasvatuksen sosionomin väyläkoulutukseen osallistuville varhaiskasvatuksen lastenhoitajille/pilotointi

Khall 02.05.2022 § 128
870/01.03.01/2022

Valmistelu varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen, puh. 040 507 9571
ja hallintojohtaja Auli Korhonen, puh. 040 557 2146

Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukainen muutos päiväkotien henkilöstörakenteesta tulee voimaan 1.1.2030. Lain 37 §:n mukaan päiväkodin kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, joista vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus.

Kuntaliiton tekemän selvityksen (Jarkko Lahtinen 2022) mukaan uhkakuvana on erityisesti kelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien ja sosionomien riittävyys siirryttäessä uuteen henkilöstörakenteeseen. Lastenhoitajien tarve tulee vähenemään. Selvityksessä arvioidaan, että valtakunnallisesti tarvittaisiin vuonna 2030 yli 18000 varhaiskasvatuksen opettajaa/sosionomia nykytilaa enemmän. Alle kouluikäisten lasten ikäluokkien pieneneminen vaikuttaa osaltaan varhaiskasvatuksen tarpeeseen vähentävästi mutta toisaalta lasten osallistumisaste varhaiskasvatukseen on noususuuntaista. Kuntaliiton selvityksessä arvioidaan, että jo vuonna 2025 osallistumisaste voi olla jo 85 % 1-6 vuotiaiden lasten määrästä.

Lain voimaantulo tulee lisäämään myös Jämsässä varhaiskasvatuksen opettajien/sosionomien tarvetta. Elokuusta 2022 on avoinna 16 varhaiskasvatuksen opettajan toimea. Vuosina 2023 – 2030 eläköityy arviolta kuusi varhaiskasvatuksen opettajaa. Tällä hetkellä päiväkodeissa on yhteensä yhdeksän 21-paikkaista lapsiryhmää, joissa henkilöstörakenne on opettaja ja kaksi hoitajaa. Näiden lapsiryhmien henkilöstörakenne tulee muuttaa lakia vastaavaksi vuoteen 2030 mennessä. Nyt avoinna olevien opettajan toimien lisäksi uusien varhaiskasvatuksen opettajien/sosionomien tarve olisi yhteensä 15 nykyisellä palvelurakenteella. Toisaalta ikäryhmien pientymisestä seuraava palvelutarpeen vähentyminen tulevina vuosina vähentänee jonkin verran henkilöstötarvetta, mutta ei poista varhaiskasvatuksen opettaja tai sosionomitarvetta. Selvitys varhaiskasvatuksen tulevaisuudesta ja tilatarpeista tuleville vuosille valmistuu syksyllä 2022.

Jämsän kaupungin varhaiskasvatus oli pilottina Työnantajakuva-kehityshankkeessa ”Palvelujen turvaaminen ammattitaitoisella ja hyvinvoivalla henkilöstöllä” syksyllä 2019. Hankeen lähtökohtana oli kaupungin strategian kohdat: Jämsän kaupunki on työnantajana kilpailukyinen sekä Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi ja sujuva arki. Tavoitteena olivat muun muassa seuraavat kohdat:

- Kilpailukykyinen työnantaja varhaiskasvatuksessa
- Osaavan henkilöstön varmistaminen
- Hyvinvoivan ja viihtyvän henkilöstön varmistaminen

Hanke muodostui alahankkeista, joiden teemoina olivat 1. varhaiskasvatuksen opettajakoulutus / sosionomikoulutus, 2. ns. Jämsä salkku, jossa oli toimenpiteitä niin alan opiskelijoihin liittyen kuin nykyiseen henkilöstöönkin, 3. johtaminen ja esimiestyö ja 4. rekrytointikanavat.

Jo hankkeen aikana tunnistettiin kelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien saatavuuden ongelma. Avoimia varhaiskasvatuksen opettajan toimia on täytetty määräaikaista opettajan tehtävään ei kelpoisilla, mutta kokeneilla varhaiskasvatuksen lastenhoitajilla. Hankkeen aikana selvitettiin varhaiskasvatuksen lastenhoitajien kiinnostusta varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin tutkinnon suorittamisesta, mikäli se olisi mahdollista ns. monimuoto-opiskeluna työn ohessa. Näiden tutkintojen suorittaminen ei ole mahdollista oppisopimuksella. Tuolloin opiskelumahdollisuudesta kiinnostuneita lastenhoitajia oli yli 10.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu järjestää sosionomikoulutusta ns. väyläopintoina. Opinnot aloitetaan suorittamalla avoimessa ammattikorkeakoulussa vähintään 55 opintopistettä sosionomiopintoja. Tämä on osa Korkeakoulutusta seutukaupunkeihin Keski-Suomessa - hanketta. Koulutus on tarkoitettu työsuhteessa oleville lastenhoitajille ja lähihoitajille ja ne ajoittuvat ajalle 5.9.2022 – 20.6.2023. Opintoihin otetaan 20 opiskelijaa ja heistä muodostetaan oma erillisryhmä.

Opintoihin ilmoittaudutaan toukokuussa 2022. Suoritettuaan nämä opinnot opiskelija voi hakea ns. väyläopintojen kautta suorittamaan sosionomitutkintoa keväällä 2023. Tästä pidettiin 8.2.2022 tiedotus- ja keskustelutilaisuus työnantajille. Tilaisuudessa jäi kuntien ja työnantajien pohdittavaksi, voivatko kunnat tarjota opiskelutiloja webinaareihin ja ryhmiin. Miten mahdollistetaan opiskelijoiden osallistuminen webinaari- ja kontaktipäiviin, joita on noin kaksi päivää kuukaudessa – ovatko palkallisia työpäiviä? Voiko työnantaja tukea avoimen ammattikorkeakoulun opintomaksuissa. Miten toteutetaan tutkintovaiheen opintoihin liittyvät harjoittelut esimerkiksi työnkiertona tai opintovapaina?

Jämsän kaupungilla on ohjeistus omaehtoiseen koulutukseen osallistumista ja miten työnantaja tukee tätä:

Ammatillinen jatkokoulutus: Ammatillisella jatkokoulutuksella hankitaan muodollinen kelpoisuus uusiin, vaativampiin tehtäviin. Pääsääntöisesti jatkokoulutus tapahtuu palkattoman virkavapaan tai työloman aikana eikä työnantaja osallistu koulutuskustannuksiin. Virkavapaan tai työloman myöntämisen vähimmäisedellytykset on säädetty opintovapaallailla (663/86) ja –asetuksella.

Ammatilliseen jatkokoulutukseen saattaa sisältyä koulutusjaksoja, joita voidaan pitää myös ammatillisena täydennyskoulutuksena. Tällöin

koulutuksesta päättävä viranomainen voi harkintansa mukaan osallistua jatkokoulutuksen kustannuksiin myöntämällä palkallista virkavapaata/työlomaa enintään kuusi (6) työpäivää/kalenterivuosi, mikäli koulutuksesta katsotaan olevan hyötyä ammattitaidon ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Samaan koulutukseen voidaan myöntää palkallista vapaata vakituudessa virka- tai työsuhteessa olevalle työntekijälle enintään kolmena peräkkäisenä vuotena. Osa-aikatyötä tekeväälle myönnetään palkallista vapaata osa-aikaisuuden suhteessa.

Ammatillinen täydennyskoulutus: *Jos ammatillisessa jatkokoulutuksessa on työnantajan määrittelemiin osaamistavoitteisiin soveltuvia ja täydennyskoulutukseksi hyväksyttäviä opintojaksoja tai osioita, ao. jatkokoulutus voidaan lukea esimiehen erillisellä päätöksellä täydennyskoulutukseksi. Näissä tilanteissa em. kuusi (6) päivää / kalenterivuosi saa ylittyä.
... Työnantaja voi osallistua opiskelusta aiheutuviin kustannuksiin esim. maksamalla kurssimaksun kokonaan tai osittain*

Yhtenä ratkaisuna Jämsän varhaiskasvatuksen opettaja/sosionomitilanteeseen voisi olla työnantajakuvahankkeessa esiinnoussut koulutuksellinen pilotointi. Pilotoinnissa mahdollistettaisiin kiinnostuneiden ja opintoihin valikoituvien, vakituudessa palvelussuhteessa olevien lastenhoitajien osallistuminen edellä esitettyihin Jyväskylän ammattikorkeakoulun varhaiskasvatuksen sosionomiopintoihin ammatillisena jatkokoulutuksena. Koulutukseen osallistumisen tukeminen tulisi olla laajempaa, kuin mitä omaehtoisen koulutuksen ohjeistuksessa on, jotta mahdollistettaisiin kiinnostuneiden työntekijöiden osallistuminen. Aiheesta pidettiin keskustelu 1.4.2022, johon osallistuivat hallintojohtaja Auli Korhonen, henkilöstöpäällikkö Maarit Mäntykoski, sivistystoimenjohtaja Leena kilpeläinen ja varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen, jossa linjattiin toimenpiteitä koulutukseen osallistumisen mahdollistamiseksi.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu järjestää koulutuksesta kiinnostuneille lastenhoitajille on koulutuksen esittelyn 9.5.2022.

Ylintä työnantajavaltaa käyttää kaupunginhallitus ja osaltaan vastaa osaavan henkilöstön saatavuudesta sekä työnantajan kilpailukyvyistä.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 25

Ehdotus

Kaupunginjohtaja Hanna Helaste

Kaupunginhallitus päättää aloittaa koulutuksellisen pilotoinnin liittyen Jyväskylän ammattikorkeakoulun järjestämiin varhaiskasvatuksen sosionomi -opintoihin seuraavasti:

1. Koulutukselliseen pilotointiin voivat osallistua vakituudessa palvelussuhteessa olevat varhaiskasvatuksen lastenhoitajat /avustajat, joilla on koulutukseen vaadittava lähihoitajan tai lastenohjaajan tutkinto.

2. Koulutukseen osallistuvat lastenhoitajat / avustajat sitoutuvat opintojen tutkintovaiheessa valitsemaan varhaiskasvatuksen sosionomin suuntautumisvaihtoehdon.
3. Opiskelijoilla on mahdollisuus käyttää kaupungin tarjoamia tiloja opiskeluun (webinaarit ja ryhmätyöt).
4. Opiskelijoiden osallistuminen webinaari- ja kontaktipäiviin tapahtuu työajalla (palkallinen), mikäli ne ovat arkipäivinä. Lauantaipäiville sijoittuvat päivät eivät ole työaikaa.
5. Tutkintovaiheessa tapahtuvat harjoittelut, jotka voidaan tehdä Jämsän päiväkodeissa, voidaan toteuttaa joko omassa yksikössä tai työkiertona toisessa yksikössä ja ne ovat palkallisia. Muualla tapahtuviin harjoitteluihin haetaan opintovapaata.
6. Työnantaja maksaa avoimen amk:n opintomaksun.
7. Pilotointi koskee syksyllä 2022 alkavia Jyväskylän avoimessa ammattikorkeakoulussa aloitettavia sosionomiopintoja ja niistä jatkuvia varhaiskasvatuksen sosionomin tutkinto-opintoja. Mahdollisesta jatkosta päätetään myöhemmin erikseen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.